

گزارش رویه شعب دیوان عدالت اداری (شش ماه دوم ۹۳) -

قسمت اول

پژوهشگاه قوه قضائیه*

متن حاضر شامل موارد تکرار، تهافت یا وضعیت‌های ویژه و دارای شقوق متنوع در رویه‌ی شش ماه دوم سال ۹۳ می‌باشد. در اینجا وضعیت‌های ویژه در ضمن موارد تهافت یا تکرار بسته به هر مورد آورده شده است. همین‌طور فراتر از صرف رویه‌ی شش ماه دوم ۹۳ در هر مورد که در آرای صادره از مهر ماه ۹۱ تا پایان شش ماه نخست ۹۳، آرای ایجادکننده رویه یا تهافتی قابل توجه در آن موضوع موجود بوده، آورده شده است.

قابل ذکر آنکه به جهت دریافت آرای استفاده شده در استخراج رویه شش ماه دوم ۹۳، از سامانه آرا و رویه‌های قضایی پژوهشگاه قوه قضائیه، ارجاعات آرا از طریق درج لینک مربوطه صورت گرفته است. به علاوه از آنجا که عمده آراء موجود در سامانه، دادنامه‌های تجدیدنظر یا تشخیصی می‌باشند و مستندات موجود در سامانه (شماره رأی و تاریخ‌ها) ناظر بر این آرا می‌باشد، علی‌رغم در دسترس بودن متن آراء بدوی، امکان ارجاع به آراء بدوی نبوده است. بر این اساس رویه‌ها بر مبنای شماره و تاریخ دادنامه‌های تجدیدنظر یا تشخیصی، ارجاع داده شده‌اند. بخشی از دادنامه‌های بدوی ذکر شده، در شعب تجدیدنظر یا تشخیص نقض شده‌اند، بر این اساس از ملاک قرار دادن دادنامه‌های نقض شده در استخراج تهافت یا رویه خودداری شده است. با این حال در موارد بسیاری که از استدلال قابل توجهی برخوردار بوده یا اطلاع از آنها مفید بوده است و منجر به درک بهتر مورد می‌شده است، ذکر شده‌اند. در مواردی نیز دادنامه تجدیدنظر یا تشخیصی فاقد هر

*تهیه شده توسط خانم مارال بردبار، پژوهشگر پژوهشکده استخراج و مطالعات آراء، پژوهشگاه قوه قضائیه

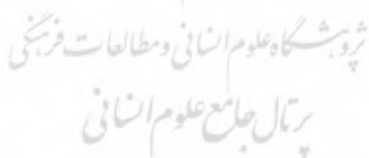
نوع استدلال بوده و صرفاً دادنامه بدوی را نقض یا تأیید نموده است؛ در این موارد نیز عمدتاً در قالب دادنامه شعبه تجدیدنظر ارجاع شده است.

۱. رویه در آراء شعب

۱.۱. تصدیق خسارت در شعب دیوان عدالت اداری

رویه: تصدیق خسارت در شعب دیوان عدالت اداری مستلزم احراز وقوع تخلف است.

در موضوع تصدیق خسارت در شعب دیوان عدالت اداری در دادنامه‌های صادره از شعب ۸ بدوی^۱، ۱۳ بدوی^۲، ۳ تجدیدنظر (۱۳۹۳/۱۱/۱۱)^۳، ۱۳۹۳/۳/۷^۴ و ۱ تجدیدنظر^۵ دیوان عدالت اداری رویه‌ای موجود است که تصدیق خسارت را مستلزم احراز وقوع تخلف از جانب اداره (کارکنان) می‌داند. در دادنامه صادره از شعبه ۳ تجدیدنظر، خواسته «تصدیق خسارت» بدون طرح خواسته «احراز وقوع تخلف» منجر به صدور قرار «رد شکایت» شده است. قابل ذکر آنکه دادنامه صادره از شعبه ۱ تجدیدنظر علی‌رغم تصریح ضروری بودن احراز تقصیر یا عدم انجام تکالیف قانونی (تخلف) بر لزوم احراز ورود خسارت نیز تأکید دارد. به این معنا که عناصر متعددی در تصدیق خسارت ملاک می‌باشند با این حال رویه در موضوع لزوم احراز تخلف، روشن است.

۱. شماره رأی نهایی: ۹۱۰۹۹۷۰۹۰۰۸۰۱۷۱۸، مورخ ۱۳۹۰/۹/۲۱، شعبه ۸ بدوی دیوان عدالت اداری.
<http://j.ijri.ir/SubSystems/Jpri2/Showjudgement.aspx?id=djgvndpBL2UzeFE9>
۲. شماره رأی نهایی: ۹۲۰۹۹۷۰۹۰۱۳۰۰۲۹۲، مورخ ۱۳۹۲/۲/۱۴، شعبه ۱۳ بدوی دیوان عدالت اداری.
<http://j.ijri.ir/SubSystems/Jpri2/Showjudgement.aspx?id=Uko4aVRVM3FJeHc9>
۳. شماره رأی نهایی: ۹۳۰۹۹۷۰۹۵۵۳۰۱۳۲۳، مورخ ۱۳۹۳/۱۱/۱۱، شعبه ۳ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری.
<http://j.ijri.ir/SubSystems/Jpri2/Showjudgement.aspx?id=SjdTeU9Md1BVVFU9>
۴. شماره رأی نهایی: ۹۳۰۹۹۷۰۹۵۵۳۰۰۲۰۳، مورخ ۱۳۹۳/۳/۷، شعبه ۳ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری.
<http://j.ijri.ir/SubSystems/Jpri2/Showjudgement.aspx?id=S1hVSVVPazBsYlk9>
۵. شماره رأی نهایی: ۹۳۰۹۹۷۰۹۰۵۶۰۰۹۱۲، مورخ ۱۳۹۳/۷/۲۶، شعبه ۱ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری.
<http://j.ijri.ir/SubSystems/Jpri2/Showjudgement.aspx?id=NWUrVTZveGFPdnM9>

۲.۱. دستور موقت نسبت به اجرای رأی تغییر محل جغرافیایی خدمت رویه: خواسته صدور دستور موقت نسبت به اجرای رأی تغییر محل جغرافیای خدمت دارای شرایط دستور موقت نمی‌باشد.

در موضوع صدور دستور موقت نسبت به اجرای رأی تغییر محل جغرافیایی خدمت در دو دادنامه از شعب ۲ تجدیدنظر^۱ و ۸ تجدیدنظر^۲ دیوان عدالت اداری رویه‌ای موجود است که خواسته صدور دستور موقت در این موضوع را دارای شرایط سه گانه دستور موقت نمی‌داند. در قرار «رد درخواست» دستور موقت صادره از شعبه ۲ بدوی که دادنامه صادره از شعبه ۸ تجدیدنظر در رسیدگی به تجدیدنظر خواهی از دادنامه بدوی آن شعبه صادر شده است، به شرایط سه گانه ضرورت، فوریت و تعسر از جبران خسارت تصریح شده است. خواسته صدور دستور موقت در شعبه ۲ تجدیدنظر نیز منجر به صدور قرار «رد درخواست» شده است.

۳.۱. تبدیل وضعیت مربیان پیش دبستانی از شرکتی به قراردادی رویه: به‌کارگیری نیروی شرکتی در پست مربی پیش دبستانی مغایر قانون است.

در موضوع تبدیل وضعیت نیروهای شرکتی شاغل در پست مربی پیش دبستانی، در دو دادنامه صادره از شعبه ۱ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری (رأی شماره ۳۹۳۰۹۹۷۰۹۰۵۶۰۰۸۲۱ و رأی شماره ۴۹۳۰۹۹۷۰۹۰۵۶۰۰۸۲۱) با تصریح به «پست سازمانی» بودن شغل مربی پیش دبستانی و انحصار به‌کارگیری نیروی شرکتی به مشاغل حجمی و خدماتی، به‌کارگیری نیروی شرکتی در پست مربی پیش دبستانی مغایر قانون اعلام شده است و بر این اساس خواهان در خواسته تبدیل وضعیت استخدامی از شرکتی به قرار داد کار معین ذی‌حق دانسته شده است.

۱. شماره رأی نهایی: ۹۳۰۹۹۷۰۹۵۵۲۰۰۷۹۱، مورخ ۱۳۹۳/۱۱/۱۱، شعبه ۲ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری.
<http://j.ijri.ir/SubSystems/Jpri2/Showjudgement.aspx?id=b1ZyVGp4alcyNEU9>
۲. شماره رأی نهایی: ۹۳۰۹۹۷۰۹۵۵۸۰۰۶۷۸، مورخ ۱۳۹۳/۱۰/۰۶، شعبه ۸ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری.
<http://j.ijri.ir/SubSystems/Jpri2/Showjudgement.aspx?id=QUMvTIVPS3Z5Zzg9>
۳. شماره رأی نهایی: ۹۳۰۹۹۷۰۹۰۵۶۰۰۸۲۱، مورخ ۱۳۹۳/۷/۱۶، شعبه ۱ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری.
<http://j.ijri.ir/SubSystems/Jpri2/Showjudgement.aspx?id=cDFYNi9JSEJmRE09>
۴. شماره رأی نهایی: ۹۳۰۹۹۷۰۹۰۵۶۰۰۸۲۰، مورخ ۱۳۹۳/۷/۱۶، شعبه ۱ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری.
<http://j.ijri.ir/SubSystems/Jpri2/Showjudgement.aspx?id=WnJIQUZHd3hMMFE9>

۴.۱. سابقه خدمت

رویه: سابقه خدمت غیررسمی معلمان در فرض تمام وقت بودن، به عنوان سابقه خدمت رسمی، تلقی خواهد شد.

در هشت دادنامه از شعب ۵ تجدیدنظر^۱، ۱۰ تجدیدنظر^۲، ۶ تجدیدنظر^۳، ۱ تجدیدنظر (دادنامه مورخ ۱۳۹۳/۱۱/۷^۴ و دادنامه مورخ ۱۳۹۳/۵/۱۲^۵)، ۲۵ بدوی^۶، ۲ تشخیص^۷، ۳ بدوی^۸، ۳۳ بدوی^۹ و ۶ بدوی^{۱۰} دیوان عدالت اداری رویه‌ای موجود است که خدمت غیر رسمی تمام وقت معلمان (سابقه حق التدریس) در نهادهای دولتی را از جهت بهره‌مندی از بازنشستگی و مزایای آن به عنوان سابقه خدمت رسمی تلقی می‌نماید. در تمام دادنامه‌های پیش‌گفته، به ماده ۱۵۱ قانون استخدام کشوری ناظر بر این معنا استناد شده است. به علاوه در دادنامه صادره از شعبه ۱ تجدیدنظر مورخ ۱۳۹۳/۱۱/۷، مری مه‌د کودک نیز مشمول حکم ماده ۱۵۱ قانون استخدام کشوری دانسته شده است.

۱. شماره رأی نهایی: ۹۳۰۹۹۷۰۹۵۵۵۰۱۴۵۴، مورخ ۱۳۹۳/۸/۲۸، شعبه ۵ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری.
<http://j.ijri.ir/SubSystems/Jpri2/Showjudgement.aspx?id=ZmVIL1hodlhwcEE9>
۲. شماره رأی نهایی: ۹۳۰۹۹۷۰۹۵۶۰۰۰۸۷۴، مورخ ۱۳۹۳/۱۰/۲۸، شعبه ۱۰ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری.
<http://j.ijri.ir/SubSystems/Jpri2/Showjudgement.aspx?id=UXZPY3Z0QVhSMXc9>
۳. شماره رأی نهایی: ۹۳۰۹۹۷۰۹۵۵۶۰۰۵۰۲، مورخ ۱۳۹۳/۸/۱۷، شعبه ۶ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری.
<http://j.ijri.ir/SubSystems/Jpri2/Showjudgement.aspx?id=M3VQU01Ra2tNTFU9>
۴. شماره رأی نهایی: ۹۳۰۹۹۷۰۹۰۵۶۰۲۰۸۵، مورخ ۱۳۹۳/۱۱/۷، شعبه ۱ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری.
<http://j.ijri.ir/SubSystems/Jpri2/Showjudgement.aspx?id=Z204ZU1mbmZRdVvk9>
۵. شماره دادنامه: ۹۳۰۹۹۷۰۹۰۵۶۰۰۵۴۹، مورخ ۱۳۹۳/۵/۱۲، شعبه ۱ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری.
<http://judgements.ijri.ir/SubSystems/Jpri2/Showjudgement.aspx?id=NmhNakxxb1ZkNjg9>
۶. شماره دادنامه: ۵۵۳۶، مورخ ۱۳۹۰/۱۰/۱۷، شعبه ۲۵ دیوان عدالت اداری، مجموعه آرای قضایی شعب دیوان عدالت اداری (سال ۹۲)، ص ۳۹۰.
۷. شماره دادنامه: ۹۲۰۹۹۷۰۹۰۵۲۰۰۱۶۶، مورخ ۱۳۹۲/۸/۸، شعبه ۲ تشخیص دیوان عدالت اداری، مجموعه آرای قضایی شعب دیوان عدالت اداری (سال ۹۲)، ص ۳۹۰.
۸. شماره دادنامه: ۹۲۰۹۹۷۰۹۰۳۰۰۰۵۰۷، مورخ ۱۳۹۲/۲/۲۸، شعبه ۳ بدوی دیوان عدالت اداری، مجموعه آرای قضایی شعب دیوان عدالت اداری (سال ۹۲)، ص ۱۱۸.
۹. شماره دادنامه: ۹۲۰۹۹۷۰۹۰۳۳۰۰۰۲۹۹، مورخ ۱۳۹۲/۲/۲۲، شعبه ۳۳ بدوی دیوان عدالت اداری، مجموعه آرای قضایی شعب دیوان عدالت اداری (سال ۹۲)، ص ۱۱۸.
۱۰. شماره دادنامه: ۹۱۰۹۹۷۰۹۰۰۶۰۰۳۰۰۶، مورخ ۱۳۹۱/۱۲/۱۹، شعبه ۶ بدوی دیوان عدالت اداری، مجموعه آرای قضایی شعب دیوان عدالت اداری (سال ۹۱)، ص ۶۰۸.

۵.۱. سنوات خدمت متعهدین به خدمت در آموزش و پرورش

رویه: فاصله زمانی فراغت از تحصیل تا اشتغال در صورتی که مستند

به فعل متعهد نباشد، به عنوان سنوات خدمت رسمی تلقی می‌شود.

در دو دادنامه از شعب ۶ تجدیدنظر^۱ و ۱۰ تجدیدنظر^۲ دیوان عدالت اداری، در موضوع احتساب فاصله زمانی فراغت از تحصیل در سنوات خدمت رسمی متعهدین به خدمت در آموزش و پرورش، رویه‌ای موجود است که مدت عدم اشتغال پس از فراغت از تحصیل تا اشتغال را در شرایطی که عدم اشتغال مستند به فعل متعهد نباشد، به عنوان سابقه خدمت رسمی تلقی می‌نماید. در هر دو دادنامه به رأی وحدت رویه ۱۵۳^۳ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری مورخ ۱۳۸۷/۳/۱۲ استناد شده است.

۶.۱. احتساب مدت سربازی در سنوات بیمه‌پردازی

رویه: در صورت وجود سابقه بیمه‌پردازی پیش از خدمت سربازی،

مدت سربازی (بدون پرداخت حق بیمه آن)، به عنوان سنوات بیمه‌پردازی

لحاظ خواهد شد.

در موضوع احتساب مدت سربازی بدون پرداخت حق بیمه به عنوان سنوات بیمه‌پردازی، در نه دادنامه از شعب ۹ تجدیدنظر (دادنامه مورخ ۱۳۹۳/۱۰/۲۸^۴ و دادنامه مورخ ۱۳۹۳/۱۱/۱۶^۵)، ۵^۶ تجدیدنظر و ۴^۷ تجدیدنظر (دادنامه مورخ ۱۳۹۳/۷/۳۰^۸ و دادنامه مورخ ۱۳۹۳/۸/۲۵^۹ و دادنامه مورخ ۱۳۹۳/۹/۲۳^۹)

۱. شماره رأی نهایی: ۹۳۰۹۹۷۰۹۵۵۶۰۰۳۷۵، مورخ ۱۳۹۳/۷/۱۹، شعبه ۶ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری.
<http://j.ijri.ir/SubSystems/Jpri2/Showjudgement.aspx?id=MmlCc3dkNy9sRnNm9>

۲. شماره رأی نهایی: ۹۳۰۹۹۷۰۹۵۶۰۰۷۴۶، مورخ ۱۳۹۳/۱۰/۲۰، شعبه ۱۰ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری.
<http://j.ijri.ir/SubSystems/Jpri2/Showjudgement.aspx?id=cGhxWnJZSnduaTg9>
3. <http://divan-edalat.ir/aho-detail/3126>

۴. شماره رأی نهایی: ۹۳۰۹۹۷۰۹۵۵۹۰۱۳۹۳، مورخ ۱۳۹۳/۱۰/۲۸، شعبه ۹ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری.
<http://j.ijri.ir/SubSystems/Jpri2/Showjudgement.aspx?id=cGgyZDZkZkdRek09>

۵. شماره رأی نهایی: ۹۳۰۹۹۷۰۹۵۵۹۰۱۵۴۱، مورخ ۱۳۹۳/۱۱/۱۶، شعبه ۹ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری.
<http://j.ijri.ir/SubSystems/Jpri2/Showjudgement.aspx?id=dWxsblQvOGk1TDA9>

۶. شماره رأی نهایی: ۹۳۰۹۹۷۰۹۵۵۵۰۰۱۷۴، مورخ ۱۳۹۳/۱۳/۱، شعبه ۵ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری.
<http://judgements.ijri.ir/SubSystems/Jpri2/Showjudgement.aspx?id=aHVzR3UrZEovRHM9>

۷. شماره رأی نهایی: ۹۳۰۹۹۷۰۹۵۵۴۰۱۲۱۷، مورخ ۱۳۹۳/۷/۳۰، شعبه ۴ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری.
<http://j.ijri.ir/SubSystems/Jpri2/Showjudgement.aspx?id=bUQRmY2cUVrNWm9>

۸. شماره رأی نهایی: ۹۳۰۹۹۷۰۹۵۵۴۰۱۳۱۵، مورخ ۱۳۹۳/۸/۲۵، شعبه ۵ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری.
<http://j.ijri.ir/SubSystems/Jpri2/Showjudgement.aspx?id=WWpmUWsxMWx1WnM9>

۹. شماره رأی نهایی: ۹۳۰۹۹۷۰۹۵۵۴۰۱۵۱۰، مورخ ۱۳۹۳/۹/۲۳، شعبه ۴ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری.

دادنامه مورخ ۱۳۹۳/۶/۲۶^۱ و دادنامه مورخ ۱۳۹۳/۴/۱۰^۲ دیوان عدالت اداری، رویه‌ای موجود است که با استناد به ماده ۹۵ قانون تأمین اجتماعی، در صورت وجود سوابق بیمه‌پردازی پیش از آغاز دوره سربازی، مدت سربازی را در فرض عدم پرداخت حق بیمه به عنوان سنوات بیمه‌پردازی در نظر می‌گیرد. اگر چه در تمامی دادنامه‌ها به وجود سابقه پیش از خدمت سربازی تصریح نشده است، با این حال استناد به ماده ۹۵ قانون تأمین اجتماعی در تمام دادنامه‌ها و تصریح به «اشتغال مجدد» در ماده ۹۵ قانون تأمین اجتماعی به نظر می‌رسد عدم ذکر موضوع اشتغال پیش از خدمت سربازی در برخی دادنامه‌ها به معنی انتفای آن نمی‌باشد. قابل ذکر آنکه در دادنامه‌های صادره از شعبه ۹ تجدیدنظر علاوه بر احتساب مدت خدمت سربازی در سوابق بیمه‌پردازی رأی به استرداد وجوه دریافتی بابت این مدت نیز صادر شده است.

۷.۱. احتساب ایام تعطیلات فصلی در سابقه خدمت معلمان غیررسمی

رویه: احتساب ایام تعطیلات فصلی در سابقه خدمت رسمی معلمان

حق‌التدریس مجوز قانونی ندارد.

در موضوع احتساب ایام تعطیلات فصلی در سابقه خدمت دولتی معلمان حق‌التدریس، در شش دادنامه از شعب ۳ تجدیدنظر^۳، ۵ تجدیدنظر^۴، ۴ تجدیدنظر^۵، ۱۰ تجدیدنظر^۶، ۱ تجدیدنظر^۷، دیوان عدالت اداری رویه‌ای مشهود

<http://j.ijri.ir/SubSystems/Jpri2/Showjudgement.aspx?id=Wks1VDNONkRFMG89>

۱. شماره رأی نهایی: ۹۳۰۹۹۷۰۹۵۵۴۰۱۰۵۹، مورخ ۱۳۹۳/۶/۲۶، شعبه ۴ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری.

<http://judgements.ijri.ir/SubSystems/Jpri2/Showjudgement.aspx?id=eUdnYkc3N3kvY009>

۲. شماره رأی نهایی: ۹۳۰۹۹۷۰۹۵۵۴۰۰۵۵۳، مورخ ۱۳۹۳/۴/۱۰، شعبه ۴ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری.

<http://judgements.ijri.ir/SubSystems/Jpri2/Showjudgement.aspx?id=YkllWk02a0IPNDg9>

۳. شماره رأی نهایی: ۹۳۰۹۹۷۰۹۵۵۴۰۱۶۷۵، مورخ ۱۳۹۳/۱۲/۱۰، شعبه ۳ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری.

<http://j.ijri.ir/SubSystems/Jpri2/Showjudgement.aspx?id=ek1aNoXz2D13QVvk9>

۴. شماره رأی نهایی: ۹۳۰۹۹۷۰۹۵۵۴۰۱۴۵۴، مورخ ۱۳۹۳/۸/۲۸، شعبه ۴ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری.

<http://j.ijri.ir/SubSystems/Jpri2/Showjudgement.aspx?id=ZmVlIhodhwcEE9>

۵. شماره رأی نهایی: ۹۳۰۹۹۷۰۹۵۵۴۰۱۴۶۹، مورخ ۱۳۹۳/۹/۱۶، شعبه ۴ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری.

<http://j.ijri.ir/SubSystems/Jpri2/Showjudgement.aspx?id=Rng1dDd3cW9PR0U9>

۶. شماره رأی نهایی: ۹۳۰۹۹۷۰۹۵۶۰۰۰۸۷۴، مورخ ۱۳۹۳/۱۰/۲۸، شعبه ۵ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری.

<http://j.ijri.ir/SubSystems/Jpri2/Showjudgement.aspx?id=UXZPY3Z0QVhSMXc9>

۷. شماره رأی نهایی: ۹۳۰۹۹۷۰۹۰۵۶۰۲۰۸۵، مورخ ۱۳۹۳/۱۱/۷، شعبه ۱ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری.

<http://j.ijri.ir/SubSystems/Jpri2/Showjudgement.aspx?id=Z204ZU1mbmZRdVvk9>

است که حتی در فرض تمام‌وقت بودن خدمت معلمان حق‌التدریس و احتساب آن در سابقه رسمی آنها، ایام تعطیلات فصلی معلمان حق‌التدریس را در سابقه خدمت دولتی مجاز نمی‌داند. این رویه در دادنامه‌های صادره از شعب ۳ تجدیدنظر، ۴ تجدیدنظر و ۵ تجدیدنظر به نحو مستقیم و در سایر دادنامه‌ها به نحو غیرمستقیم، موضوع رأی قرار گرفته است.

۸.۱. دستور موقت نسبت به اجرای رأی تنزل مقام

رویه: خواسته صدور دستور موقت نسبت به اجرای رأی تنزل مقام،

دارای شرایط صدور دستور موقت می‌باشد.

در موضوع صدور دستور موقت نسبت به اجرای رأی تنزل مقام در دو دادنامه از شعب ۶ تجدیدنظر^۱ و ۸ تجدیدنظر^۲ دیوان عدالت اداری رویه‌ای موجود است که خواسته صدور دستور موقت نسبت به اجرای این رأی را دارای شرایط صدور دستور موقت می‌داند. در دستور موقت صادره از شعبه ۲۲ بدوی دیوان که دادنامه صادره از شعبه ۶ تجدیدنظر نسبت به تجدیدنظرخواهی از دادنامه بدوی آن شعبه صادر شده است، با تصریح به سه شرط فوریت، ضرورت، تعسر از جبران خسارت، مورد را دارای این شرایط دانسته است. در دستور موقت صادره از شعبه ۲۱ بدوی که دادنامه صادره از شعبه ۸ تجدیدنظر نسبت به تجدیدنظرخواهی از دادنامه بدوی آن شعبه صادر شده است، اگرچه به فوریت و ضرورت تصریح شده است با این حال در موضوع خسارت صرفاً به ایجاد خسارت و نه غیر قابل جبران بودن آن تصریح دارد.^۳

۱. شماره رأی نهایی: ۹۳۰۹۹۷۰۹۵۵۶۰۰۵۵۲۳، مورخ ۱۳۹۳/۱۷/۱۳، شعبه ۶ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری.
<http://j.ijri.ir/SubSystems/Jpri2/Showjudgement.aspx?id=QXNLWUJMZEduV1k9>

۲. شماره رأی نهایی: ۹۳۰۹۹۷۰۹۵۵۸۰۰۱۹۰، مورخ ۱۳۹۳/۷/۳۰، شعبه ۸ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری.
<http://j.ijri.ir/SubSystems/Jpri2/Showjudgement.aspx?id=VjFUZ3d1K0F0Qms9>

۳. اگر چه دستور موقت از شعبه بدوی و پیش از صدور دادنامه بدوی صادر شده است و در مرحله تجدیدنظر نیز صرفاً دادنامه بدوی مورد تجدیدنظر واقع می‌شود، به جهت نبود مستندات برای ارجاع به دستور موقت، این موارد از طریق مستندات مرتبط با رأی شعب تجدیدنظر مربوطه ارجاع شده‌اند.

۹.۱. پرداخت هزینه‌های درمانی (حق بیمه درمانی) جانبازان

رویه: کسر حق بیمه از حقوق یا مستمری جانبازان ممنوع می‌باشد.

در موضوع کسر حق بیمه از دریافتی جانبازان در نه دادنامه از شعب ۴ تجدیدنظر (دادنامه مورخ ۱۳۹۳/۷/۱۵^۱، دادنامه مورخ ۱۳۹۳/۱۲/۱۲^۲)، ۸ تجدیدنظر^۳، ۵ تجدیدنظر (دادنامه مورخ ۱۳۹۳/۱۱/۵^۴، دادنامه مورخ ۹۳/۴/۴^۵، دادنامه مورخ ۹۳/۶/۹^۶، دادنامه مورخ ۹۳/۱/۳۰^۷)، ۹ تجدیدنظر^۸ و ۱۷ بدوی^۹ دیوان عدالت اداری، رویه‌ای موجود است که با استناد به تکلیف دولت در پرداخت حق بیمه جانبازان (شاغل) موضوع ماده ۳۷ قانون برنامه توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی، کسر حق بیمه از حقوق جانبازان را ممنوع دانسته است و در موارد کسر حق بیمه از حقوق آنان رأی به استرداد مبالغ کسر شده صادر شده است. در دادنامه‌های صادره از شعبه پنج (دادنامه مورخ ۹۳/۱۱/۵، دادنامه مورخ ۹۳/۴/۴ و دادنامه مورخ ۹۳/۶/۹) و شعبه ۱۷ بدوی، این رویه در مورد بازنشستگان نیز قابل اعمال دانسته شده است. به علاوه در دادنامه‌ای صادره از شعبه ۴ تجدیدنظر، ضمن تصریح به تکلیف دولت در این خصوص، استناد سازمان تأمین اجتماعی به عدم پرداخت هزینه از جانب دولت در کسر آن از حقوق جانباز قانونی دانسته نشده است.

۱. شماره رأی نهایی: ۹۳۰۹۹۷۰۹۵۵۴۰۱۱۱۳، مورخ ۱۳۹۳/۷/۱۵، شعبه ۴ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری.
<http://j.ijri.ir/SubSystems/Jpri2/Showjudgement.aspx?id=RDQvbU0rMVd4W1U9>
۲. شماره رأی نهایی: ۹۳۰۹۹۷۰۹۵۵۴۰۲۱۰۶، مورخ ۱۳۹۳/۱۲/۱۲، شعبه ۴ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری.
<http://j.ijri.ir/SubSystems/Jpri2/Showjudgement.aspx?id=QUdTeVZxMGIJRmc9>
۳. شماره رأی نهایی: ۹۳۰۹۹۷۰۹۵۵۸۰۰۹۸۷، مورخ ۱۳۹۳/۱۱/۱۲، شعبه ۸ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری.
<http://j.ijri.ir/SubSystems/Jpri2/Showjudgement.aspx?id=L3JFLzZBdDk5UWM9>
۴. شماره رأی نهایی: ۹۳۰۹۹۷۰۹۵۵۰۲۰۰۷، مورخ ۱۳۹۳/۱۱/۵، شعبه ۵ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری.
<http://j.ijri.ir/SubSystems/Jpri2/Showjudgement.aspx?id=ZXIDTVk0aIZrMW89>
۵. شماره رأی نهایی: ۹۳۰۹۹۷۰۹۵۵۵۰۰۴۰۲، مورخ ۱۳۹۳/۴/۴، شعبه ۵ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری.
<http://judgements.ijri.ir/SubSystems/Jpri2/Showjudgement.aspx?id=NHZNeFk3OGxQTEEB9>
۶. شماره رأی نهایی: ۹۳۰۹۹۷۰۹۵۵۵۰۰۷۵۰، مورخ ۱۳۹۳/۶/۹، شعبه ۵ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری.
<http://judgements.ijri.ir/SubSystems/Jpri2/Showjudgement.aspx?id=a0RCR2c0WXFCNGM9>
۷. شماره رأی نهایی: ۹۳۰۹۹۷۰۹۵۵۵۰۰۰۷، مورخ ۱۳۹۳/۱/۳۰، شعبه ۵ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری.
<http://judgements.ijri.ir/SubSystems/Jpri2/Showjudgement.aspx?id=dXJEVUhtYkNEVvk09>
۸. شماره رأی نهایی: ۹۳۰۹۹۷۰۹۵۵۹۰۱۳۹۴، مورخ ۱۳۹۳/۱۰/۲۸، شعبه ۹ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری.
<http://j.ijri.ir/SubSystems/Jpri2/Showjudgement.aspx?id=akVGZ0xGSTJXMEK9>
۹. شماره رأی نهایی: ۹۱۹۹۷۰۹۰۱۷۰۳۲۷۶، مورخ ۱۳۹۱/۱۱/۱۴، شعبه ۱۷ بدوی دیوان عدالت اداری.
<http://judgements.ijri.ir/SubSystems/Jpri2/Showjudgement.aspx?id=MGtQWnBzL1FrTj>

۱۰.۱. صلاحیت ابتدایی کمیسیون ماده ۱۶ قانون تسهیلات استخدامی

و اجتماعی جانبازان انقلاب اسلامی

رویه: دعاوی ناظر بر حقوق و امتیازات ایثارگران در صلاحیت ابتدایی

کمیسیون ماده ۱۶ قانون تسهیلات استخدامی و اجتماعی جانبازان انقلاب اسلامی می‌باشد.

در موضوع صلاحیت دیوان عدالت اداری در رسیدگی به دعاوی ناظر بر حقوق و امتیازات ایثارگران، در هفت دادنامه از شعب ۴ تجدیدنظر^۱، ۱۰ تجدیدنظر^۲، ۶ تجدیدنظر^۳، ۱ تجدیدنظر^۴، ۵^۵ تجدیدنظر، ۱۳ بدوی^۶ و ۲۶ بدوی^۷ دیوان عدالت اداری رویه‌ای موجود است که این دعاوی را در صلاحیت ابتدایی کمیسیون ماده ۱۶ قانون تسهیلات استخدامی و اجتماعی جانبازان انقلاب اسلامی می‌داند و بر این اساس طرح ابتدایی دعاوی ناظر بر حقوق و امتیازات ایثارگران در شعب دیوان عدالت اداری در این دادنامه منجر به صدور قرار رد شکایت شده است.

۱. شماره رأی نهایی: ۹۳۰۹۹۷۰۹۵۵۴۰۱۲۶۱، مورخ ۱۳۹۳/۸/۲۴، شعبه ۴ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری.

<http://j.ijri.ir/SubSystems/Jpri2/Showjudgement.aspx?id=aEJuQIY4TW0rMmM9>

۲. شماره رأی نهایی: ۹۳۰۹۷۰۹۵۶۰۰۷۱۴، مورخ ۱۳۹۳/۱۰/۱۷، شعبه ۱۰ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری.

<http://j.ijri.ir/SubSystems/Jpri2/Showjudgement.aspx?id=cLZvcEluOXdSbGs9>

۳. شماره رأی نهایی: ۹۳۰۹۹۷۰۹۵۵۶۰۱۳۸۴، مورخ ۱۳۹۳/۱۲/۶، شعبه ۶ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری.

<http://j.ijri.ir/SubSystems/Jpri2/Showjudgement.aspx?id=RW9HOHBxV3QxSTg9>

۴. شماره رأی نهایی: ۹۳۰۹۹۷۰۹۰۵۶۰۰۳۹۶، مورخ ۱۳۹۳/۱۰/۴، شعبه ۱ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری.

<http://j.ijri.ir/SubSystems/Jpri2/Showjudgement.aspx?id=T0tjMk15UV0e0eGM9>

۵. شماره رأی نهایی: ۹۳۰۹۹۷۰۹۵۵۲۰۰۰۰۱، مورخ ۱۳۹۳/۱/۱۰، شعبه ۲ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری.

<http://judgements.ijri.ir/SubSystems/Jpri2/Showjudgement.aspx?id=b1RvWfHdW05ZnM9>

۶. شماره دادنامه: ۹۲۰۹۹۷۰۹۰۱۳۰۰۷۱۵، مورخ ۹۲/۴/۸، شعبه ۱۳ بدوی دیوان عدالت اداری، مجموعه آرای قضایی شعب دیوان عدالت اداری (سال ۹۲)، ص ۲۴۸ و ۲۴۹.

۷. شماره دادنامه: ۹۲۰۹۹۷۰۹۰۲۶۰۰۲۶۲، مورخ ۹۲/۲/۴، شعبه ۲۶ بدوی دیوان عدالت اداری، مجموعه آرای قضایی شعب دیوان عدالت اداری (سال ۹۲)، ص ۲۴۹.

۱۱.۱. تاریخ استحقاق حقوق از کار افتادگی کلی

رویه: تاریخ صدور رأی از کار افتادگی کلی توسط کمیسیون پزشکی

بنیاد شهید، تاریخ استحقاق حقوق از کار افتادگی کلی است.

در شش دادنامه از شعب ۱ تجدیدنظر^۱، ۲ تجدیدنظر (دادنامه مورخ ۱۳۹۳/۱۱/۲۱^۲ و دادنامه مورخ ۱۳۹۳/۶/۱۱)^۳، ۱ بدوی (دادنامه شماره ۹۲۰۹۹۷۰۹۰۵۱۰۰۰۷۴ و دادنامه شماره ۹۲۰۹۹۷۰۹۰۵۱۰۰۰۷۵ و ۵ بدوی^۴ دیوان عدالت اداری در موضوع تاریخ استحقاق حقوق از کار افتادگی کلی، رویه‌ای قابل مشاهده است که تاریخ صدور حکم از کار افتادگی توسط کمیسیون پزشکی بنیاد شهید و نه تاریخ شروع بیماری یا شدت یافتن آن را، به عنوان تاریخ استحقاق حقوق از کارافتادگی کلی شناسایی نموده است. به این معنا که فرد از تاریخ حکم کمیسیون به از کار افتادگی کلی، واجد شرایط از کار افتادگی کلی تلقی می‌گردد هر چند که ممکن است در تاریخ دیگری (قبل تر) به موجب شدت یافتن بیماری عملاً ناتوان شده باشد. در دادنامه صادره از شعبه ۱ تجدیدنظر، استدلال شعبه بدوی مبنی بر کاشفیت گزارش کمیسیون پزشکی نسبت به استحقاق افراد به حقوق از کارافتادگی از تاریخ تصویب قانون حالت اشتغال به استناد ماده ۵ آیین نامه اجرایی قانون حالت اشتغال، مغایر ردیف ۱۲۴ ماده واحده قانون بودجه کل کشور سال ۱۳۹۰ دانسته شده است و دادنامه بدوی نقض شده است.

۱. شماره رأی نهایی: ۹۳۰۹۹۷۰۹۰۵۶۰۲۱۷۹، مورخ ۱۳۹۳/۱۱/۱۸، شعبه ۱ تجدید مظر دیوان عدالت اداری.
<http://j.ijri.ir/SubSystems/Jpri2/Showjudgement.aspx?id=ZIRkbbHIwdk91MDg9>
۲. شماره رأی نهایی: ۹۳۰۹۹۷۰۹۵۵۲۰۰۸۳۱، مورخ ۱۳۹۳/۱۱/۲۱، شعبه ۲ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری.
<http://j.ijri.ir/SubSystems/Jpri2/Showjudgement.aspx?id=ZEINYVcrVIY5UHc9>
۳. شماره رأی نهایی: ۹۳۰۹۹۷۰۹۵۵۲۰۰۱۹۰، مورخ ۱۳۹۳/۶/۱۱، شعبه ۲ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری.
<http://judgements.ijri.ir/SubSystems/Jpri2/Showjudgement.aspx?id=eEFWVnZQcEpPblk9>
۴. شماره دادنامه: ۹۲۰۹۹۷۰۹۰۵۱۰۰۰۷۵، مورخ ۹۲/۲/۱۴، شعبه ۱ بدوی دیوان عدالت اداری، مجموعه آرای قضایی شعب دیوان عدالت اداری (سال ۹۲)، ص ۳۷.
۵. شماره دادنامه: ۹۲۰۹۹۷۰۹۰۵۱۰۰۰۷۴، مورخ ۹۲/۲/۱۴، شعبه ۱ بدوی دیوان عدالت اداری، مجموعه آرای قضایی شعب دیوان عدالت اداری (سال ۹۲)، ص ۴۸.
۶. شماره دادنامه: ۹۲۰۹۹۷۰۹۰۵۰۰۱۶۶، مورخ ۹۲/۲/۴، شعبه ۵ بدوی دیوان عدالت اداری، مجموعه آرای قضایی شعب دیوان عدالت اداری (سال ۹۲)، ص ۴۸.

۱۲.۱. صدور قرار «رد شکایت» ناشی از عدم ابطال تمبر مالیاتی

وکالتنامه

رویه: عدم ابطال تمبر مالیاتی وکالتنامه از موجبات صدور قرار رفع

نقص می‌باشد.

در موضوع عدم ابطال تمبر مالیاتی وکالتنامه ناظر بر عدم تعیین رقم حق‌الوکاله در وکالتنامه، در دو دادنامه از شعب ۱ تجدیدنظر^۱ و ۶ تجدیدنظر^۲ دیوان عدالت اداری رویه‌ای مشاهده می‌شود که صدور قرار رد شکایت در این موارد را قانونی ندانسته است و صدور قرار رد شکایت در این موارد در شعبه بدوی منجر به نقض رأی شعبه در رسیدگی در مرحله تجدیدنظر می‌باشد.

۱۳.۱. صدور پروانه ساختمانی در املاک مشاع

رویه: صدور پروانه ساختمانی در املاک مشاعی نیازمند مطالبه تمامی

مالکان است.

در موضوع صدور پروانه ساختمانی در املاک مشاعی، در ۸ دادنامه از شعب ۱ تجدیدنظر^۳، ۸ تجدیدنظر^۴، ۳ تجدیدنظر (دادنامه مورخ ۹۳/۵/۲۱^۵ و دادنامه مورخ ۹۳/۱۱/۱۸)^۶، ۳۱ بدوی (دادنامه مورخ ۹۲/۱/۲۶^۷ و دادنامه مورخ

۱. شماره رأی نهایی: ۹۳۰۹۹۷۰۹۰۵۶۰۱۷۹۲، مورخ ۱۳۹۳/۹/۲۶، شعبه ۱ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری.
<http://j.ijri.ir/SubSystems/Jpri2/Showjudgement.aspx?id=SFVURU1NRaTRJdDg9>

۲. شماره رأی نهایی: ۹۳۰۹۹۷۰۹۵۵۶۰۱۴۱۳، مورخ ۱۳۹۳/۱۲/۹، شعبه ۶ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری.
<http://j.ijri.ir/SubSystems/Jpri2/Showjudgement.aspx?id=VUJZVUo0L3VmaUE9>

۳. شماره رأی نهایی: ۹۳۰۹۹۷۰۹۰۵۶۰۱۴۹۵، مورخ ۱۳۹۳/۸/۲۷، شعبه ۱ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری.
<http://j.ijri.ir/SubSystems/Jpri2/Showjudgement.aspx?id=VDdqRHNoVkF1Z2M9>

۴. شماره رأی نهایی: ۹۳۰۹۹۷۰۹۵۵۸۰۰۹۲۷، مورخ ۱۳۹۳/۱۱/۱، شعبه ۸ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری.
<http://j.ijri.ir/SubSystems/Jpri2/Showjudgement.aspx?id=S2Rnb25BKzVqcXM9>

۵. شماره رأی نهایی: ۹۳۰۹۹۷۰۹۵۵۳۰۰۴۷۶، مورخ ۱۳۹۳/۵/۲۱، شعبه ۳ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری.
<http://judgements.ijri.ir/SubSystems/Jpri2/Showjudgement.aspx?id=bThHRC9PSEIBd0k9>

۶. شماره رأی نهایی: ۹۳۰۹۹۷۰۹۵۵۳۰۰۱۳۹۲، مورخ ۱۳۹۳/۱۱/۱۸، شعبه ۳ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری.
<http://j.ijri.ir/SubSystems/Jpri2/Showjudgement.aspx?id=Si9yMWt4M3pnbWs9>

۷. شماره دادنامه: ۹۲۰۹۹۷۰۹۰۳۱۰۰۱۴۹، مورخ ۹۲/۱/۲۶، شعبه ۳۱ بدوی دیوان عدالت اداری،

مجموعه آرای قضایی شعب دیوان عدالت اداری (سال ۹۲)، ص ۱۳.

۱۹۲/۲/۱۱)، ۲۹ بدوی^۲، ۱ بدوی^۳ و ۳۰ بدوی^۴ دیوان عدالت اداری، رویه‌ای موجود است که صدور پروانه برای این نوع املاک را صرفاً در فرض مطالبه تمامی مالکین ممکن دانسته است.

۱۴.۱. تخریب بنای مغایر با اصول سه‌گانه فنی، بهداشتی و ایمنی
رویه: تخریب بنا مشروط به مغایرت آن با اصول سه‌گانه فنی، بهداشتی و ایمنی یا عدم پرداخت جریمه می‌باشد.
رویه: مغایرت بنا با اصول فنی، بهداشتی و ایمنی امری تخصصی و مستلزم ارجاع به کارشناس است.

در موضوع اعتراض به آراء کمیسیون ماده ۱۰۰ قانون شهرداری مبنی بر تخریب بنای احداث شده مغایر با پروانه ساختمانی در دو دادنامه از شعب ۳ تجدیدنظر^۵ و ۷ تجدیدنظر^۶ دیوان عدالت اداری رویه‌ای موجود است که اول، تخریب بنا را در فرض مغایرت بنا با اصول سه‌گانه فنی، بهداشتی و ایمنی یا عدم پرداخت جریمه مجاز دانسته است و دوم احراز وجود مغایرت را امری تخصصی دانسته و مستلزم ارجاع به کارشناس اعلام می‌کند. در هر دو دادنامه جلوگیری از احداث بنای مغایر با پروانه وظیفه شهرداری دانسته شده و عدم ممانعت از احداث بنا از ناحیه شهرداری، دلیل قانونی در قلع بنا دانسته نشده است.

۱. شماره دادنامه: ۹۲۰۹۹۷۰۹۰۳۱۰۰۳۸۵، مورخ ۹۲/۲/۱۱، شعبه ۳۱ بدوی دیوان عدالت اداری، مجموعه آرای قضایی شعب دیوان عدالت اداری (سال ۹۲)، ص ۸۱
۲. شماره دادنامه: ۹۲۰۹۹۷۰۹۰۲۹۰۰۵۹۳، مورخ ۹۲/۲/۱۸، شعبه ۲۹ بدوی دیوان عدالت اداری، مجموعه آرای قضایی شعب دیوان عدالت اداری (سال ۹۲)، ص ۸۱.
۳. شماره دادنامه: ۹۲۰۹۹۷۰۹۰۵۱۰۰۶۱۰، مورخ ۹۲/۶/۳۱، شعبه ۱ بدوی دیوان عدالت اداری، مجموعه آرای قضایی شعب دیوان عدالت اداری (سال ۹۲)، ص ۳۵۸.
۴. شماره دادنامه: ۹۲۰۹۹۷۰۹۰۳۰۰۲۷۱۲، مورخ ۹۱۰۹۹۷۰۹۰۳۰۰۲۷۱۲، شعبه ۳۰ بدوی دیوان عدالت اداری، مجموعه آرای قضایی شعب دیوان عدالت اداری (سال ۹۱)، ص ۸۸.
۵. شماره رأی نهایی: ۹۳۰۹۹۷۰۹۵۵۳۰۰۷۹۷، مورخ ۱۳۹۳/۸/۱۱، شعبه ۳ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری.
<http://j.ijri.ir/SubSystems/Jpri2/Showjudgement.aspx?id=LzZ6N2NMQJTJRUVU9>
۶. شماره رأی نهایی: ۹۳۰۹۹۷۰۹۵۵۷۰۱۲۲۳، مورخ ۱۳۹۳/۱۲/۲۷، شعبه ۷ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری.
<http://j.ijri.ir/SubSystems/Jpri2/Showjudgement.aspx?id=TDNFajRKMIQYaXc9>

۱۵.۱. اعمال حقوق مالکانه در املاک واقع در طرح

رویه: واقع شدن ملک در طرح‌های دولتی موجب محرومیت مالکین

از حقوق مالکانه به نحو نامحدود و طولانی نمی‌باشد.

در موضوع برخورداری مالکین املاک واقع شده در طرح‌های دولتی از حقوق مالکانه خویش در شرایطی که طرح در مدت قانونی وارد مرحله اجرا نشده است، در دو دادنامه از شعب ۳ تجدیدنظر^۱ و ۷ تجدیدنظر^۲ دیوان عدالت اداری رویه‌ای موجود است که وقوع ملک در طرح را مانع از اعمال حقوق مالکانه به نحو نامحدود و طولانی نمی‌داند. در دادنامه صادره از شعبه ۳ تجدیدنظر ناظر بر خواسته الزام شهرداری به صدور پروانه ساختمان، به آراء وحدت رویه به شماره‌های ۳۶ (مورخ ۸۸/۱/۱۶)، ۴۷ (مورخ ۷۸/۲/۲۵) و ۱۶۰^۵ (مورخ ۸۰/۵/۱۴) استناد شده است. دادنامه صادره از شعبه ۷ تجدیدنظر ناظر بر رسیدگی به خواسته الزام شهرداری در رسیدگی به درخواست تغییر کاربری صادر شده است. به علاوه در رویه‌ای مشابه در شش دادنامه از شعب ۲۷ بدوی^۶ و ۱ تشخیص^۷، ۲۸ بدوی (دادنامه مورخ ۹۲/۱/۲۸) و دادنامه مورخ --/۹۲/۲^۸، ۳۱ بدوی^۹ و ۲۹ بدوی^{۱۰}، رویه‌ای قابل

۱. شماره رأی نهایی: ۹۳۰۹۹۷۰۹۵۵۳۰۰۸۰۳، مورخ ۱۳۹۳/۸/۱۱، شعبه ۳ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری.
<http://j.ijri.ir/SubSystems/Jpri2/Showjudgement.aspx?id=TUdoUHXOWSelU9>

۲. شماره رأی نهایی: ۹۳۰۹۹۷۰۹۵۵۷۰۰۸۸۳، مورخ ۱۳۹۳/۱۱/۱۸، شعبه ۷ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری.
<http://j.ijri.ir/SubSystems/Jpri2/Showjudgement.aspx?id=U3U3R1BUdml3bIE9>

۳. <http://divan-edalat.ir/aho-detail/3720>

۴. <http://divan-edalat.ir/aho-detail/163>

۵. <http://divan-edalat.ir/aho-detail/6109>

۶. شماره دادنامه: ----- مورخ ----- شعبه ۲۷ بدوی دیوان عدالت اداری،

مجموعه آرای قضایی شعب دیوان عدالت اداری (سال ۹۲) ص ۴۳۹.

۷. شماره دادنامه: ۹۲۰۹۹۷۰۹۰۵۱۰۰۹۵۸، مورخ ۱۳۹۲/۱۱/۳۰، شعبه ۱ تشخیص دیوان عدالت اداری،

مجموعه آرای قضایی شعب دیوان عدالت اداری (سال ۹۲)، ص ۴۳۸ و ۴۳۹.

۸. شماره دادنامه: ۹۲۰۹۹۷۰۹۰۲۸۰۰۰۸۶، مورخ ۹۲/۱/۲۸، شعبه ۲۸ بدوی دیوان عدالت اداری، مجموعه

آرای قضایی شعب دیوان عدالت اداری (سال ۹۲)، ص ۱۳ و ۱۴.

۹. شماره دادنامه: ۹۲۰۹۹۷۰۹۰۲۸۰۰۳۱۵، مورخ --/۹۲/۲، شعبه ۲۸ بدوی دیوان عدالت اداری،

مجموعه آرای قضایی شعب دیوان عدالت اداری (سال ۹۲)، ص ۸۰ و ۸۱.

۱۰. شماره دادنامه: ۹۲۰۹۹۷۰۹۰۳۱۰۰۷۸۰، مورخ ۹۲/۳/۱، شعبه ۳۱ بدوی دیوان عدالت اداری،

آرای قضایی شعب دیوان عدالت اداری (سال ۹۲)، ص ۲۰۱.

۱۱. شماره دادنامه: ۹۱۰۹۹۷۰۹۰۲۹۰۳۰۱۱، مورخ ----- شعبه ۲۹ بدوی دیوان عدالت اداری،

آرای قضایی شعب دیوان عدالت اداری (سال ۹۲)، ص ۸۷.

مشاهده است که بعد از گذشت پنج سال از اعلان طرح و عدم اقدام نسبت به اجرای آن (شامل اجرا و تملک املاک) حق مطالبه پروانه را برای مالکین شناسایی نموده و شهرداری را ملزم به صدور پروانه می‌داند.

۱۶.۱. تغییر کاربری املاک و اراضی

رویه: تغییر کاربری املاک و اراضی صرفاً در صلاحیت کمیسیون ماده

۵ قانون تأسیس شورای عالی شهرسازی و معماری می‌باشد.

در موضوع الزام شهرداری به تغییر کاربری در پنج دادنامه از شعب ۳^۱ تجدیدنظر، ۱^۲ تجدیدنظر و ۷ تجدیدنظر (دادنامه مورخ ۹۳/۸/۲۸، دادنامه مورخ ۹۳/۹/۲۶)^۴ دیوان عدالت اداری، رویه‌ای موجود است که با تصریح به صلاحیت کمیسیون ماده ۵ قانون تأسیس شورای عالی شهرسازی و معماری، امکال الزام شهرداری به تغییر کاربری و صدور پروانه را مغایر قانون دانسته است. دادنامه صادره از شعبه ۳ تجدیدنظر با تصریح به اینکه: «... هرگونه تغییر کاربری... از اختیارات کمیسیون ماده ۵ قانون تأسیس... و بدون اظهارنظر کمیسیون... مجوز قانونی جهت الزام شهرداری وجود ندارد...» دادنامه بدوی صادره از شعبه ۲۹ دیوان که ناظر بر همین معنا می‌باشد را تأیید نموده است. به علاوه دادنامه‌ی صادره مورخ ۹۳/۸/۲۸ از شعبه ۷ تجدیدنظر، صدور قرار رد شکایت از شعبه‌ی بدوی راه، با این استدلال که طرح دعوا به خواسته الزام شهرداری به تغییر کاربری، متوجه شهرداری نمی‌باشد تأیید نموده است.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

۱. شماره رأی نهایی: ۹۳۰۹۹۷۰۹۵۵۳۰۰۶۲۴، مورخ ۱۳۹۳/۶/۲۵، شعبه ۳ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری.
<http://judgements.ijri.ir/SubSystems/Jpri2/Showjudgement.aspx?id=MXBLMWgwaENibWc9>

۲. شماره رأی نهایی: ۹۳۰۹۹۷۰۹۵۶۰۰۶۰۶، مورخ ۱۳۹۳/۵/۲۱، شعبه ۱ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری.
<http://judgements.ijri.ir/SubSystems/Jpri2/Showjudgement.aspx?id=UmJmTClLRnNKZVE9>

۳. شماره رأی نهایی: ۹۳۰۹۹۷۰۹۵۵۷۰۰۴۲۹، مورخ ۱۳۹۳/۸/۲۸، شعبه ۷ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری.
<http://j.ijri.ir/SubSystems/Jpri2/Showjudgement.aspx?id=S3YzRIZWdFhOYUk9>

۴. شماره رأی نهایی: ۹۳۰۹۹۷۰۹۵۵۷۰۰۵۲۱، مورخ ۱۳۹۳/۹/۲۶، شعبه ۷ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری.
<http://j.ijri.ir/SubSystems/Jpri2/Showjudgement.aspx?id=TINCY3RCMDVqN3M9>

۱۷.۱. الزام آور بودن نظریه کمیته‌های استانی تشخیص مشاغل سخت

و زبان آور

رویه: تبعیت از نظریه کمیته‌های استانی تشخیص مشاغل سخت و زبان آور برای سازمان تأمین اجتماعی الزامی می‌باشد.

در موضوع الزام آور بودن نظریه کمیته‌های استانی تشخیص مشاغل و سخت و زبان آور برای سازمان تأمین اجتماعی در دو دادنامه از شعب ۵ تجدیدنظر^۱ و ۹ تجدیدنظر^۲ دیوان عدالت اداری رویه‌ای موجود است که استدلال شعب بدوی ناظر بر تصریح به صلاحیت کمیته‌های تشخیص مشاغل سخت و زبان آور در این خصوص و الزامی بودن تبعیت از این نظریه‌ها را برای سازمان تأمین اجتماعی، تأیید می‌نماید. در دادنامه صادره از شعبه ۵ تجدیدنظر، نظر شعبه بدوی در مورد الزامی بودن تبعیت کارفرما از این نظریه نیز تأیید شده است.

۱۸.۱. تأثیر عدم ذکر عنوان شغلی در برخورداری از مزایا

رویه: عدم ذکر عنوان شغلی صحیح منجر به محرومیت از برخورداری

از مزایای عنوان واقعی نمی‌باشد.

در موضوع تأثیر عدم ذکر عنوان صحیح شغلی کارگر از جانب کارفرما در چهار دادنامه از شعب ۴ تجدیدنظر^۳، ۵ تجدیدنظر (دادنامه مورخ ۹۳/۱۲/۹^۴، دادنامه مورخ ۹۳/۵/۲۷^۵)، ۱۶ بدوی^۶ دیوان عدالت اداری، رویه‌ای موجود است که این موضوع را مانعی در برخورداری کارگر از امتیازات عنوان شغلی صحیح نمی‌داند.

۱. شماره رأی نهایی: ۹۳۰۹۹۷۰۹۵۵۵۰۲۰۴۶، مورخ ۱۳۹۳/۱۱/۷، شعبه ۵ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری.
<http://j.ijri.ir/SubSystems/Jpri2/Showjudgement.aspx?id=MTJQRzNuR1ZDdjg9>

۲. شماره رأی نهایی: ۹۳۰۹۹۷۰۹۵۵۹۰۱۳۸۴، مورخ ۱۳۹۳/۱۰/۲۸، شعبه ۹ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری.
<http://j.ijri.ir/SubSystems/Jpri2/Showjudgement.aspx?id=bjZQSSStWEIJbGc9>

۳. شماره رأی نهایی: ۹۳۰۹۹۷۰۹۵۵۴۰۱۸۸۳، مورخ ۱۳۹۳/۱۰/۲۷، شعبه ۴ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری.
<http://j.ijri.ir/SubSystems/Jpri2/Showjudgement.aspx?id=Q2JQSG8wV0JGU289>

۴. شماره رأی نهایی: ۹۳۰۹۹۷۰۹۵۵۵۰۲۴۳۲، مورخ ۱۳۹۳/۱۲/۹، شعبه ۵ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری.
<http://j.ijri.ir/SubSystems/Jpri2/Showjudgement.aspx?id=d3BTVExGz3BXOXM9>

۵. شماره رأی نهایی: ۹۳۰۹۹۷۰۹۵۵۵۰۰۶۹۶، مورخ ۱۳۹۳/۵/۲۷، شعبه ۵ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری.
<http://judgements.ijri.ir/SubSystems/Jpri2/Showjudgement.aspx?id=dHdHbkd1K2ZiVzQ9>

۶. شماره رأی نهایی: ۹۲۰۹۹۷۰۹۰۱۶۰۰۸۷۷، مورخ ۱۳۹۲/۵/۱۴، شعبه ۱۶ دیوان عدالت اداری.
<http://judgements.ijri.ir/SubSystems/Jpri2/Showjudgement.aspx?id=U2R3Z3M3VHB6YmM9>

قابل ذکر آنکه دادنامه صادره از شعبه ۴ تجدیدنظر ناظر بر عدم قید عنوان شغلی و ذکر عنوان کارگر به طور کلی می‌باشد و دادنامه‌های صادره از شعبه ۵ تجدیدنظر و شعبه ۱۶ بدوی ناظر بر اشتباه در ذکر عنوان شغل می‌باشد. اگرچه دادنامه‌ها ناظر بر موضوع کاملاً یکسانی نمی‌باشند اما قدر متیقن آن است که هر دو ناظر بر عدم ذکر عنوان شغلی صحیح می‌باشد.

۱۹.۱. سوابق بیمه در مشاغل سخت و زیان‌آور

رویه: هر سال سابقه بیمه‌پردازی در مشاغل سخت و زیان‌آور، یک

سال ونیم محاسبه می‌شود.

در موضوع نحوه محاسبه سوابق بیمه‌پردازی در مشاغل سخت و زیان‌آور، در شش دادنامه از شعب ۵ تجدیدنظر (دادنامه ورخ ۹۳/۱۲/۱۰ و دادنامه مورخ ۹۳/۱۰/۲۸ و دادنامه مورخ ۹۳/۴/۲۲) ۱۱ بدوی^۴ و ۲۵ بدوی^۵ دیوان عدالت اداری رویه‌ای مشاهده می‌شود که هر سال بیمه‌پردازی را معادل یک‌سال ونیم محاسبه می‌نماید. در هر دو دادنامه صادره از شعبه ۵ تجدیدنظر (دادنامه‌ها مورخ ۹۳/۱۲/۱۰ و ۹۳/۱۰/۲۸) تصریح شده است که این حکم در مورد هر میزان سابقه پرداخت حق بیمه قبل یا بعد از اشتغال به مشاغل عادی می‌باشد.

۱. شماره رأی نهایی: ۹۳۰۹۹۷۰۹۵۵۵۰۲۴۴۶، مورخ ۱۳۹۳/۱۲/۱۰، شعبه ۵ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری.

<http://j.ijri.ir/SubSystems/Jpri2/Showjudgement.aspx?id=S3RaVEVSTdDXWHM9>

۲. شماره رأی نهایی: ۹۳۰۹۹۷۰۹۵۵۵۰۱۹۱۹، مورخ ۱۳۹۳/۱۰/۲۸، شعبه ۵ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری.

<http://judgements.ijri.ir/SubSystems/Jpri2/Showjudgement.aspx?id=V2NkTUpP1NsNw89>

۳. شماره رأی نهایی: ۹۳۰۹۹۷۰۹۵۵۵۰۰۴۷۲، مورخ ۱۳۹۳/۴/۲۲، شعبه ۵ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری.

<http://judgements.ijri.ir/SubSystems/Jpri2/Showjudgement.aspx?id=N09DbmZsb2MxTXM9>

۴. شماره دادنامه: ۹۱۰۹۹۷۰۹۰۱۱۰۲۸۷۵، مورخ ۱۳۹۱/۱۲/۵، شعبه ۱۱ بدوی دیوان عدالت اداری،

مجموعه آرای قضایی شعب دیوان عدالت اداری (سال ۹۱)، ص ۵۰۸.

۵. شماره دادنامه: ۹۱۰۹۹۷۰۹۰۲۵۰۳۷۲۲، مورخ ۱۳۹۱/۱۱/۱۱، شعبه ۲۵ بدوی دیوان عدالت اداری،

مجموعه آراء قضایی شعب دیوان عدالت اداری (سال ۹۱)، ص ۳۸۴.

۲۰۱. تغییر پست سازمانی

رویه: تنزل گروه و مقام به تبع تغییر پست سازمانی، از اختیارات مدیریت دستگاه اجرایی نمی‌باشد.

در موضوع تنزل گروه و مقام در اثر تغییر پست سازمانی، در پنج دادنامه از شعب ۱ تجدیدنظر^۱، ۲ تجدیدنظر^۲، ۸ تجدیدنظر (دادنامه مورخ ۹۳/۱۱/۲۵^۳ و دادنامه مورخ ۹۳/۸/۷^۴) و ۱۰ تجدیدنظر^۵ دیوان عدالت اداری رویه‌ای موجود است که تنزل گروه و مقام به تبع تغییر پست سازمانی (بدون احراز تخلف اداری) را خارج از اختیارات صلاحیدی مدیریت دستگاه اجرایی می‌داند. در دادنامه‌های صادره از شعب ۲۳ بدوی (که در دادنامه صادره از شعبه ۲ تجدیدنظر تأیید شده است)، ۲۴ بدوی (که در دادنامه صادره از شعبه ۸ تجدیدنظر مورخ ۹۳/۸/۷ تأیید شده است) و ۲۱ بدوی (که در دادنامه صادره از شعبه ۸ تجدیدنظر مورخ ۹۳/۱۱/۵ تأیید شده است) با تصریح به مجازات تلقی شدن تنزل گروه، این اقدام را خارج از صلاحیت مدیران دستگاه اجرایی دانسته‌اند. به همین نحو در دادنامه‌های صادره از شعب ۱ تجدیدنظر و ۱۰ تجدیدنظر، تغییر پست سازمانی کارمند صرفاً در فرضی که منجر به تنزل گروه نباشد از اختیارات مدیران دستگاه اجرایی دانسته شده است.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

۱. شماره رأی نهایی: ۹۳۰۹۹۷۰۹۰۵۶۰۲۳۰۱، مورخ ۱۳۹۳/۱۱/۲۶، شعبه ۱ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری.
<http://j.ijri.ir/SubSystems/Jpri2/Showjudgement.aspx?id=MHIwNmVYdjIxdHM9>
۲. شماره رأی نهایی: ۹۳۰۹۹۷۰۹۵۵۲۰۰۶۳۲، مورخ ۱۳۹۳/۱۰/۲۷، شعبه ۲ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری.
<http://j.ijri.ir/SubSystems/Jpri2/Showjudgement.aspx?id=Wmo2ZU8yUDh5blE9>
۳. شماره رأی نهایی: ۹۳۰۹۹۷۰۹۵۵۸۰۱۱۲۱، مورخ ۱۳۹۳/۱۱/۲۵، شعبه ۸ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری.
<http://j.ijri.ir/SubSystems/Jpri2/Showjudgement.aspx?id=RStTVGpYOXE00UU9>
۴. شماره رأی نهایی: ۹۳۰۹۹۷۰۹۵۵۸۰۰۲۴۲، مورخ ۱۳۹۳/۸/۷، شعبه ۸ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری.
<http://j.ijri.ir/SubSystems/Jpri2/Showjudgement.aspx?id=dVdsN3lnRE9mQUU9>
۵. شماره رأی نهایی: ۹۳۰۹۹۷۰۹۵۶۰۰۰۲۲۱، مورخ ۱۳۹۳/۸/۲۸، شعبه ۱۰ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری.
<http://j.ijri.ir/SubSystems/Jpri2/Showjudgement.aspx?id=WGVKsjhEbEpCMWM9>

۲۱.۱. بیمه پزشکان و پیراپزشکان در دوران خدمت طرح

رویه: مشمولین قانون مربوط به خدمت پزشکان و پیراپزشکان (مصوب ۱۳۷۵) در طول دوران انجام طرح خدمت خود، تحت پوشش مقررات تأمین اجتماعی می‌باشند.

در موضوع نظام حقوقی حاکم بر بیمه پزشکان و پیراپزشکان در دوران خدمت طرح، در سه دادنامه از شعبه ۵ تجدیدنظر^۱ و ۹ تجدیدنظر (دادنامه مورخ ۹۳/۱۱/۲۹^۲، دادنامه مورخ ۹۳/۱۰/۲۹^۳) دیوان عدالت اداری رویه‌ای موجود است که مقررات بیمه‌ای حاکم بر مدت خدمت طرح این افراد را قانون تأمین اجتماعی می‌داند. در هر سه دادنامه بدوی که در شعب تجدیدنظر پیش‌گفته تأیید شده‌اند، به تبصره ۳ ماده ۱۱ قانون خدمت پزشکان و پیراپزشکان (مصوب ۱۳۷۹) در این خصوص استناد شده است.

۲۲.۱. تأثیر افزایش نامتعارف حقوق دو سال آخر خدمت در حقوق

بازنشستگی

رویه: در صورت نامتعارف بودن افزایش حقوق دو سال آخر خدمت، میانگین حقوق پنج سال آخر خدمت، مبنای محاسبه حقوق بازنشستگی خواهد بود.

در موضوع مبنای محاسبه حقوق بازنشستگی، در هشت دادنامه از شعب ۴ تجدیدنظر (دادنامه مورخ ۹۳/۸/۲۴^۴، دادنامه مورخ ۹۳/۵/۲۹^۵، دادنامه مورخ

۱. شماره رأی نهایی: ۹۳۰۹۹۷۰۹۵۵۵۰۱۱۵۶، مورخ ۱۳۹۳/۷/۳۰، شعبه ۵ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری.
<http://j.ijri.ir/SubSystems/Jpri2/Showjudgement.aspx?id=amtGOFpnYIhubTA9>

۲. شماره رأی نهایی: ۹۳۰۹۹۷۰۹۵۵۹۰۱۷۷۵، مورخ ۱۳۹۳/۱۱/۲۹، شعبه ۹ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری.
<http://j.ijri.ir/SubSystems/Jpri2/Showjudgement.aspx?id=LzJPRzBHVXpwWTQ9>

۳. شماره رأی نهایی: ۹۳۰۹۹۷۰۹۵۵۹۰۱۴۷۶، مورخ ۱۳۹۳/۱۰/۲۹، شعبه ۹ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری.
<http://j.ijri.ir/SubSystems/Jpri2/Showjudgement.aspx?id=NGhLMINycnVoVFk9>

۴. شماره رأی نهایی: ۹۳۰۹۹۷۰۹۵۵۴۰۱۲۸۴، مورخ ۱۳۹۳/۸/۲۴، شعبه ۴ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری.
<http://j.ijri.ir/SubSystems/Jpri2/Showjudgement.aspx?id=WG5uYnY1FRKSGs9>

۵. شماره رأی نهایی: ۹۳۰۹۹۷۰۹۵۵۴۰۰۸۹۵، مورخ ۱۳۹۳/۵/۲۹، شعبه ۴ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری.
<http://judgements.ijri.ir/SubSystems/Jpri2/Showjudgement.aspx?id=MVEwThdDSXVZaG89>

۱۹۳/۲/۲۸)، ۵ تجدیدنظر^۲، ۶ تجدیدنظر^۳، ۹ تجدیدنظر^۴، ۱۲ بدوی^۵ و ۱۷ بدوی^۶ دیوان عدالت اداری رویه‌ای مشاهده می‌شود که در صورت افزایش نامتعارف حقوق دو سال پایانی خدمت، میانگین پنج سال پایانی خدمت را مبنای محاسبه حقوق بازنشستگی می‌داند. در هر دو دادنامه، افزایش نامتعارف حقوق دو سال آخر خدمت، مبنایی در احتساب میانگین پنج سال آخر خدمت به عنوان مبنای حقوق بازنشستگی تلقی شده است. در تمامی دادنامه‌های صادره از شعب ۴ تجدیدنظر (دادنامه مورخ ۹۳/۸/۲۴)، ۵ تجدیدنظر، ۶ تجدیدنظر و ۹ تجدیدنظر استدلال شعب بدوی مبنی غیر متعارف بودن افزایش حقوق دو سال آخر که ناشی از ارتقاء شغلی نباشد، تأیید شده است.

۲۳.۱. صلاحیت شعب دیوان عدالت اداری در رسیدگی به دعاوی

علیه شرکت مخابرات ایران

رویه: شعب دیوان عدالت اداری صلاحیت رسیدگی به دعاوی علیه

شرکت مخابرات ایران را ندارند.

در موضوع صلاحیت شعب دیوان عدالت اداری در رسیدگی به دعاوی علیه

شرکت مخابرات در سه دادنامه از شعب ۴ تجدیدنظر^۷ و ۸ تجدیدنظر^۸ و ۹

۱. شماره رأی نهایی: ۹۳۰۹۹۷۰۹۵۵۴۰۰۲۳۵، مورخ ۱۳۹۳/۲/۲۸، شعبه ۴ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری.
<http://judgements.ijri.ir/SubSystems/Ipri2/Showjudgement.aspx?id=dIvEU05kRHAXaj9>
۲. شماره رأی نهایی: ۹۳۰۹۹۷۰۹۵۵۵۰۱۷۵۷، مورخ ۱۳۹۳/۱۰/۶، شعبه ۵ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری.
<http://j.ijri.ir/SubSystems/Ipri2/Showjudgement.aspx?id=ZVhPK3B4SVJBjY2M9>
۳. شماره رأی نهایی: ۹۳۰۹۹۷۰۹۵۵۶۰۱۲۹۴، مورخ ۱۳۹۳/۱۱/۲۸، شعبه ۶ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری.
<http://j.ijri.ir/SubSystems/Ipri2/Showjudgement.aspx?id=aJOS3kzZEHFeIu9>
۴. شماره رأی نهایی: ۹۳۰۹۹۷۰۹۵۵۹۰۰۵۰۹، مورخ ۱۳۹۳/۷/۹، شعبه ۹ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری.
<http://j.ijri.ir/SubSystems/Ipri2/Showjudgement.aspx?id=K0hxSWJIN2FMIe9>
۵. شماره دادنامه: ۹۱۰۹۹۷۰۹۰۱۲۰۲۶۶۹، مورخ ۱۳۹۱/۱۰/۳، شعبه ۱۲ بدوی دیوان عدالت اداری، مجموعه آرای قضایی شعب دیوان عدالت اداری (سال ۹۱)، ص ۳۳۲.
۶. شماره دادنامه: ۹۱۰۹۹۷۰۹۰۱۷۰۳۶۴۸، مورخ ۱۳۹۱/۱۲/۲۲، شعبه ۱۷ بدوی دیوان عدالت اداری، مجموعه آرای قضایی شعب دیوان عدالت اداری (سال ۹۱)، ص ۵۹۵.
۷. شماره رأی نهایی: ۹۳۰۹۹۷۰۹۵۵۴۰۱۱۷۴۵، مورخ ۱۳۹۳/۱۰/۱۵، شعبه ۴ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری.
<http://j.ijri.ir/SubSystems/Ipri2/Showjudgement.aspx?id=OEJGNEsYOEl4Ync9>
۸. شماره رأی نهایی: ۹۳۰۹۹۷۰۹۵۵۸۰۰۰۰۲، مورخ ۱۳۹۳/۷/۱، شعبه ۸ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری.
<http://j.ijri.ir/SubSystems/Ipri2/Showjudgement.aspx?id=djg3TWpuandIeO9>

تجدیدنظر^۱ دیوان عدالت اداری رویه‌ای موجود است که رسیدگی به این دعاوی را خارج از صلاحیت شعب دیوان عدالت اداری می‌داند. در دادنامه صادره از شعبه ۴ تجدیدنظر قرار «رد شکایت» صادره از شعبه ۱۲ بدوی در آن بخش از خواسته که به طرفیت شرکت مخابرات بوده است و استدلال شعبه بدوی ناظر بر غیر دولتی بودن شرکت مخابرات تأیید شده است. در دادنامه صادره از شعبه ۹ تجدیدنظر نیز استدلال شعبه ۱۸ بدوی مبنی بر غیردولتی بودن خوانده در صدور قرار «رد شکایت» تأیید شده است. به همین نحو در دادنامه صادره از شعبه ۸ تجدیدنظر با تصریح به خارج بودن شرکت مخابرات از مصادیق ماده‌ی ۱۰ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری قرار «رد شکایت» صادره از شعبه‌ی ۴۱ بدوی تأیید شده است.

۲۴.۱. شمول قانون جذب نیروی انسانی به نقاط محروم و دور افتاده و

مناطق جنگی

رویه: کارکنان کمیته امداد امام خمینی مشمول قانون جذب نیروی انسانی به نقاط محروم و دورافتاده و مناطق جنگی، نمی‌باشند.

در موضوع تسری احکام قانون جذب نیروی انسانی به نقاط محروم و دورافتاده و مناطق جنگی به کارکنان کمیته امداد امام خمینی، در پنج دادنامه از شعب ۸ تجدیدنظر (دادنامه مورخ ۱۳۹۳/۱۰/۲۰^۲، دادنامه مورخ ۱۳۹۳/۹/۱۲^۳)، ۱ تجدیدنظر^۴، ۳ بدوی^۵ و ۲۷ بدوی^۶ دیوان عدالت اداری رویه‌ای مشاهده می‌شود که کارکنان کمیته‌ی امداد را خارج از شمول قانون جذب نیروی انسانی به نقاط

۱. شماره رأی نهایی: ۹۳۰۹۹۷۰۹۵۵۹۰۱۹۵۸، مورخ ۱۳۹۳/۱۲/۱۷، شعبه ۹ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری.
<http://j.ijri.ir/SubSystems/Jpri2/Showjudgement.aspx?id=Q1g30VAyV0xOeIU9>
۲. شماره رأی نهایی: ۹۳۰۹۹۷۰۹۵۵۸۰۰۸۰۸، مورخ ۱۳۹۳/۱۰/۲۰، شعبه ۸ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری.
<http://j.ijri.ir/SubSystems/Jpri2/Showjudgement.aspx?id=TWtQZGFRZnZiODg9>
۳. شماره رأی نهایی: ۹۳۰۹۹۷۰۹۵۵۸۰۰۵۹۰، مورخ ۱۳۹۳/۹/۱۲، شعبه ۸ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری.
<http://j.ijri.ir/SubSystems/Jpri2/Showjudgement.aspx?id=RGsRnJAOngRnTkk9>
۴. شماره رأی نهایی: ۹۳۰۹۹۷۰۹۵۶۰۰۵۸۲، مورخ ۱۳۹۳/۵/۱۸، شعبه ۱ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری.
<http://judgements.ijri.ir/SubSystems/Jpri2/Showjudgement.aspx?id=ZGIwVVsUDQxWVWU9>
۵. شماره رأی نهایی: ۹۱۰۹۹۷۰۹۰۰۳۰۳۴۸۳، مورخ ۱۳۹۱/۱۱/۱۶، شعبه ۳ بدوی دیوان عدالت اداری.
<http://judgements.ijri.ir/SubSystems/Jpri2/Showjudgement.aspx?id=U3FrdkNaVUHNV2s9>
۶. شماره رأی نهایی: ۹۲۰۹۹۷۰۹۰۲۷۰۰۷۱۰، مورخ ۱۳۹۲/۳/۲۹، شعبه ۲۷ بدوی دیوان عدالت اداری.
<http://judgements.ijri.ir/SubSystems/Jpri2/Showjudgement.aspx?id=ajBmUTdGUVNkRDg9>

محروم، دور افتاده و مناطق جنگی دانسته است. دادنامه صادره از شعبه ۱ تجدیدنظر و ۸ تجدیدنظر (هر دو دادنامه) حاکمیت قانون خاص استخدامی بر کارکنان کمیته امداد را موجبی در عدم شمول قانون جذب نیروی انسانی به نقاط محروم و دورافتاده و مناطق جنگی بیان کرده است. به علاوه در دادنامه‌های بدوی صادره از شعبه ۴۱ بدوی دیوان عدالت اداری که در شعبه ۸ تجدیدنظر (هر دو دادنامه) تأیید شده‌اند به رأی وحدت رویه شماره ۱۲۴۳ مورخ ۸۸/۳/۲۴ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در این خصوص استناد شده است.

۲۵.۱. مرجع صالح در احراز رابطه کار (کارگری و کارفرمایی)

رویه: مرجع احراز رابطه کارگری و کارفرمایی، هیأت‌های تشخیص و

حل اختلاف اداره کار می‌باشند.

در موضوع احراز رابطه کارگری و کارفرمایی در دعاوی به خواسته الزام سازمان تأمین اجتماعی به دریافت حق بیمه و احتساب آن در سنوات خدمت کارگر، در چهار دادنامه از شعب ۴ تجدیدنظر (دادنامه مورخ ۹۳/۹/۱۵، دادنامه مورخ ۹۳/۸/۲۵ و دادنامه مورخ ۹۳/۱۰/۲۲)، ۵ تجدیدنظر، ۹ تجدیدنظر، رویه‌ای موجود است که استدلال شعب بدوی مبنی بر اینکه احراز رابطه کارگری که به موجب آن کارفرما مکلف به پرداخت حق بیمه و سازمان تأمین اجتماعی نیز مکلف به احتساب آن در سنوات خدمت خواهان باشد را، در صلاحیت هیأت تشخیص و حل اختلاف کارگر و کارفرما می‌باشد تأیید نموده‌اند. در این دادنامه‌ها

۱. <http://divan-edalat.ir/aho-detail/3936>

۲. شماره رأی نهایی: ۹۳۰۹۹۷۰۹۵۵۴۰۱۴۵۹، مورخ ۱۳۹۳/۹/۱۵، شعبه ۴ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری.
<http://j.ijri.ir/SubSystems/Jpri2/Showjudgement.aspx?id=UTBJVUxOTzh6UTg9>

۳. شماره رأی نهایی: ۹۳۰۹۹۷۰۹۵۵۴۰۱۳۴۰، مورخ ۱۳۹۳/۸/۲۵، شعبه ۴ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری.
<http://j.ijri.ir/SubSystems/Jpri2/Showjudgement.aspx?id=NytoVipUXhSS2M9>

۴. شماره رأی نهایی: ۹۳۰۹۹۷۰۹۵۵۴۰۱۸۳۴، مورخ ۱۳۹۳/۱۰/۲۲، شعبه ۴ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری.
<http://j.ijri.ir/SubSystems/Jpri2/Showjudgement.aspx?id=Uk93Q2RNMFRNbUE9>

۵. شماره رأی نهایی: ۹۳۰۹۹۷۰۹۵۵۴۰۲۰۲۴، مورخ ۱۳۹۳/۱۱/۷، شعبه ۵ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری.
<http://j.ijri.ir/SubSystems/Jpri2/Showjudgement.aspx?id=MzhvemJRS2V1OGM9>

۶. شماره رأی نهایی: ۹۳۰۹۹۷۰۹۵۵۹۰۱۵۴۹، مورخ ۱۳۹۳/۱۱/۶، شعبه ۹ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری

<http://j.ijri.ir/SubSystems/Jpri2/Showjudgement.aspx?id=S0JmUkh5R012YUE9>

شعب بدوی بدون ورود ماهوی به نظریه هیأت‌های تشخیص و حل اختلاف نظریه آنها در این خصوص را مبنای صدور رأی قرار داده‌اند.

۲۶.۱. تأثیر ترک کار در استحقاق کارگر نسبت به حق سنوات

رویه: حق سنوات از حقوق مکتسبه می‌باشد و ترک کار موجبی در

اسقاط آن نیست.

در موضوع تأثیر ترک کار بر استحقاق کارگر نسبت به حق سنوات، در هشت دادنامه از شعب ۶ تجدیدنظر (دادنامه مورخ ۱۳۹۳/۱۰/۱۶^۱، دادنامه مورخ ۱۳۹۳/۹/۲۴^۲)، ۱۸ بدوی (دادنامه مورخ ۱۳۹۲/۱/۱۴^۳، دادنامه مورخ ۱۳۹۱/۱۰/۲۴^۴، دادنامه مورخ ۱۳۹۱/۸/--^۵)، ۱۹ بدوی^۶ و ۲۰ بدوی^۷ (دادنامه مورخ ۱۳۹۱/۱۲/۲۰، دادنامه مورخ ۱۳۹۱/۸/--)، دیوان عدالت اداری رویه‌ای مبنی بر عدم تأثیر ترک کار بر حق سنوات کارگر مشاهده می‌شود. در یکی از دادنامه‌های صادره از شعبه ۱۸ (مورخ ۱۳۹۱/۸/--) که «حق سنوات مربوط به حقوقی است که در نتیجه فعالیت‌های سال‌های قبل کارگر ایجاد شده و با ترک کار تزییع نمی‌شود و تلقی خلاف قانون به عدم تعلق حق سنوات در ترک کار فاقد محمل قانونی است»، رأی هیأت حل اختلاف ابرام شده است. با توجه به تأکید عبارت دادنامه به تعلق حق سنوات به فعالیت سال‌های قبل به نظر می‌رسد منظور

۱. شماره رأی نهایی: ۹۳۰۹۹۷۰۹۵۵۶۰۰۸۶۷، مورخ ۱۳۹۳/۱۰/۱۶، شعبه ۶ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری.
<http://j.ijri.ir/SubSystems/Ipri2/Showjudgement.aspx?id=OEVHUUxwQnAwQnc9>

۲. شماره رأی نهایی: ۹۳۰۹۹۷۰۹۵۵۶۰۰۶۶۸، مورخ ۱۳۹۳/۹/۲۴، شعبه ۶ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری.
<http://j.ijri.ir/SubSystems/Ipri2/Showjudgement.aspx?id=M2EzTzVjdHINSUE9>

۳. شماره دادنامه: ۹۲۰۹۹۷۰۹۰۱۸۰۰۰۱۶، مورخ ۱۳۹۲/۱/۱۴، شعبه ۱۸ بدوی دیوان عدالت اداری، مجموعه آرای قضایی شعب دیوان عدالت اداری (سال ۹۲)، ص ۱۰ و ۱۱.

۴. شماره دادنامه: ۹۱۰۹۹۷۰۹۰۱۸۰۳۹۲۵، مورخ ۱۳۹۱/۱۰/۲۴، شعبه ۱۸ بدوی دیوان عدالت اداری، مجموعه آرای قضایی شعب دیوان عدالت اداری (سال ۹۱)، ص ۲۸۵.

۵. شماره دادنامه: ۹۱۰۹۹۷۰۹۰۱۸۰۲۹۱۵، مورخ ۱۳۹۱/۸/--، شعبه ۱۸ بدوی دیوان عدالت اداری، مجموعه آرای قضایی شعب دیوان عدالت اداری (سال ۹۱)، ص ۸۳.

۶. شماره دادنامه: ۹۲۰۹۹۷۰۹۰۱۹۰۱۲۰۶، مورخ ۱۳۹۲/۳/۲۹، شعبه ۱۹ بدوی دیوان عدالت اداری، مجموعه آرای قضایی شعب دیوان عدالت اداری (سال ۹۲)، ص ۱۹۳.

۷. شماره دادنامه: ۹۱۰۹۹۷۰۹۰۲۰۰۳۶۵۶، مورخ ۱۳۹۱/۱۲/۲۰، شعبه ۲۰ بدوی دیوان عدالت اداری، مجموعه آرای قضایی شعب دیوان عدالت اداری (سال ۹۱)، ص ۵۱۵.

دادنامه تلقی نمودن حق سنوات به عنوان حق مکتسبه بوده و که در اسقاط آن محمل قانونی نیاز است. همین‌طور در یکی از دادنامه‌هایی صادره از شعبه ۲۰ بدوی (مورخ--/۸/۹۱) به حق مکتسبه بودن حق سنوات تصریح شده و ترک کار موجبی قانونی در اسقاط آن دانسته نشده است. بر این اساس می‌توان گفت در شعب دیوان عدالت اداری رویه‌ای در تلقی نمودن حق سنوات به عنوان حق مکتسبه و عدم تأثیر ترک کار بر آن وجود دارد.

۲۷.۱. اشتغال کارگر نزد کارفرمایان (کارگاه‌ها) متعدد

رویه: در صورت اشتغال کارگر نزد کارفرمایان (کارگاه‌ها) متعدد تمام

کارفرمایان مکلف به پرداخت حق بیمه هستند.

در موضوع تکلیف کارفرمایان به پرداخت حق بیمه کارگر به سازمان تأمین اجتماعی در صورت اشتغال کارگر نزد کارفرمایان متعدد در دو دادنامه از شعب ۹ تجدیدنظر^۱، ۶ تجدیدنظر^۲ دیوان عدالت اداری رویه‌ای موجود است که همه کارفرمایان را مکلف به پرداخت حق بیمه می‌داند. به همین نحو در دادنامه‌هایی از شعب ۱۸ بدوی^۳ و ۲۵ بدوی^۴ دیوان عدالت اداری رویه‌ای مشاهده می‌شود که در فرض اشتغال کارگر در کارگاه‌های متعدد نیز تمام کارفرمایان را مکلف به پرداخت حق بیمه می‌داند. از آنجا که به نظر می‌رسد تفاوتی در فرض اشتغال کارگر در کارگاه‌های متعدد با اشتغال نزد کارفرمایان متعدد نباشد، هر دو مورد به صورت یک رویه آورده شده است.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

۱. شماره رأی نهایی: ۹۲۰۹۹۷۰۹۰۱۵۰۱۷۵۷، مورخ ۱۳۹۳/۱۰/۱۷، شعبه ۹ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری. <http://j.ijri.ir/SubSystems/Jpri2/Showjudgement.aspx?id=dGIHREYrcIg0NGs9>
۲. شماره رأی نهایی: ۹۳۰۹۹۷۰۹۵۵۶۰۱۴۹۲، مورخ ۱۳۹۳/۱۲/۶، شعبه ۶ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری. <http://j.ijri.ir/SubSystems/Jpri2/Showjudgement.aspx?id=NWZka3duUHVtZW89>
۳. شماره دادنامه: ۹۱۰۹۹۷۰۹۰۰۱۸۰۳۲۹۴، مورخ ۱۳۹۱/۹/۱۸، شعبه ۱۸ بدوی دیوان عدالت اداری، مجموعه آرای قضایی شعب دیوان عدالت اداری (سال ۹۱)، ص ۱۸۰.
۴. شماره دادنامه: ۹۱۰۹۹۷۰۹۰۲۵۰۳۱۶۰، مورخ ۱۳۹۱/۹/۲۵، شعبه ۲۵ بدوی دیوان عدالت اداری، مجموعه آرای قضایی شعب دیوان عدالت اداری (سال ۹۱)، ص ۱۸۰.

۲۸.۱. مرجع ابتدایی رسیدگی به دعاوی ناظر بر حقوق و مزایای

ایثارگران

رویه: رسیدگی ابتدایی به دعاوی ناظر بر حقوق و مزایای ایثارگران در صلاحیت کمیسیون ماده ۱۶ قانون تسهیلات استخدامی و اجتماعی جانبازان انقلاب اسلامی می‌باشد.

در موضوع مرجع صالح در رسیدگی ابتدایی به دعاوی ایثارگران نسبت به حقوق و امتیازات ایثارگران در چهار دادنامه از شعب ۱ تجدیدنظر^۱، ۴ تجدیدنظر^۲، ۶ تجدیدنظر^۳ و ۱۰ تجدیدنظر^۴ دیوان عدالت اداری رویه‌ای موجود است که این رسیدگی را در صلاحیت کمیسیون ماده ۱۶ قانون تسهیلات استخدامی و اجتماعی جانبازان انقلاب اسلامی می‌داند. در دادنامه صادره از شعبه ۱ تجدیدنظر، دادنامه شعبه ۲۳ بدوی به جهت عدم طرح ابتدایی (عدم ارائه دلیل مبنی بر طرح) موضوع در کمیسیون ماده ۱۶ قانون تسهیلات استخدامی و اجتماعی جانبازان انقلاب اسلامی نقض شده است. در دادنامه صادره از شعبه ۴ تجدیدنظر نیز قرار رد شکایت صادره در دادنامه شعبه ۲۶ بدوی به استناد عدم طرح ابتدایی موضوع در کمیسیون ماده ۱۶ قانون تسهیلات استخدامی و اجتماعی جانبازان تأیید شده است.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

۱. شماره رأی نهایی: ۹۳۰۹۹۷۰۹۰۵۶۰۰۳۹۶، مورخ ۱۳۹۳/۱۰/۴، شعبه ۱ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری.
<http://j.ijri.ir/SubSystems/Jpri2/Showjudgement.aspx?id=T0tjMk15Uv0eGM9>
۲. شماره رأی نهایی: ۹۳۰۹۹۷۰۹۵۵۴۰۱۲۶۱، مورخ ۱۳۹۳/۸/۲۴، شعبه ۴ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری.
<http://j.ijri.ir/SubSystems/Jpri2/Showjudgement.aspx?id=aEJuQIY4TW0rMmM9>
۳. شماره رأی نهایی: ۹۳۰۹۹۷۰۹۵۵۶۰۱۳۸۴، مورخ ۱۳۹۳/۱۲/۶، شعبه ۶ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری.
<http://j.ijri.ir/SubSystems/Jpri2/Showjudgement.aspx?id=RW9HOHBxV3QxSTg9>
۴. شماره رأی نهایی: ۹۳۰۹۹۷۰۹۵۶۰۰۰۷۱۴، مورخ ۱۳۹۳/۱۰/۱۷، شعبه ۱۰ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری.
<http://j.ijri.ir/SubSystems/Jpri2/Showjudgement.aspx?id=cLzvcEluOXDsbGs9>